

The logo consists of a black rectangular background. Inside this background is a white rectangular border. Within the white border, the text "THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY" is printed in a white, serif, all-caps font, centered horizontally and vertically.

THE
UNIVERSITY
OF CHICAGO
LIBRARY

00 КНИГИ ЗА МАЛЦИНА 00

ПЪРВА:

РИЦАРСКИ ЗАМЪКЪ

ХРИСТО ЯСЕНОВЪ

РИЦАРСКИ ЗАМЪКЪ

СОФИЯ
КНИГОИЗДАТЕЛСТВО Т. Ф. ЧИПЕВЪ
МСМХХІ

*На скъпата паметъ
на моята майка*

Тази книга е писана между 1909. и 1912. Продължителният войни слѣдъ това забавиха нейната поява и сега много отъ стихотворенията, помѣстени въ нея — плодъ на моитѣ юношески години — съвсѣмъ не отговарятъ на по-къснитѣ ми идейни, литературни и естетически разбирания; но като етапъ въ моето развитие и като необходимостъ за вътрѣшната цѣлостъ на тоя сборникъ, азъ ги прѣдлагамъ на малцината си читатели, за които все още прѣдставлява интересъ моето литературно дѣло.

*Въ тоя пжть загадъчно-безкраенъ,
пжть обвѣянъ съ болката на есень,
всѣка скръбъ и всѣки вопль таенъ
азъ прѣвѣрнахъ въ музика и пѣсень.*

Хр. Яс.

ЗАКЛЮЧЕНА ДУША

1

*Стои една старинна кула край морето
пръзъ тъмни вечери и утрини прозрачни —
и тамъ ридай заключена душата и сърцето
срѣдъ хладнитъ стѣни и сводовѣтъ мрачни.*

*А свѣтло е, и грѣятъ вѣнъ пространства необятни,
но зная азъ, че нѣма кой вратата да отвори,
защото Богъ захвърли ключоветъ златни
на тъмното море срѣдъ воднитъ простори.*

2

Азъ нѣмамъ домъ, кждѣто бездоменъ да почина,
ни пролѣтни градини въ прѣдутринна роса —
и азъ съмъ като странникъ безъ подслонъ и родина,
и страдамъ подъ покроба на всички небеса.

И страдамъ до умора, не ти си вѣчно съ мене,
и тровишъ всѣка мисль, и тровишъ всѣки блѣтъ,
ти — сѣнка нераздѣлна, невѣра и съмнѣние,
ти — вѣчната загадка на всѣки миналъ день.

3

Небето пакъ очи за сънь притвори:
звѣзди, и нощъ, и скръбъ, и самота...
И викналь бихъ, но кой ще ми отвори,
но кой ще чуй отъ мъртвитѣ въ свѣта?

И викналь бихъ, но страшно ми е мене,
че тъмната пустина нѣма слухъ.
А по-добрь е, въ жажда и съмнѣние,
да чезна тъй безропотенъ и глухъ.

4

И ти недѣй дохожда, царице непозната,
ти — мълния и пролѣтъ, горение и пламъ:
подъ тихото смирение на късната позлата
азъ искамъ да живѣя безропотенъ и самъ.

И ти недѣй дохожда срѣдъ съннитѣ покои:
азъ искамъ да живѣя съ притворени очи
и мирно да сънувамъ желаніята свои
подъ златното сияние на къснитѣ лжи.

5

Въ прѣдсмъртенъ сънь люлъ се зората,
безшуменъ здрачъ излеко вѣй и пада.
Азъ боленъ съмъ и сѣщамъ си душата —
и сѣщамъ я безъ въздухъ и прохлада.

И пролѣтъ мене нивга не полѣхна,
че въ тежѣкъ сънь нерадости сѣнувахъ.
Но, Боже, ахъ, да можехъ да заглѣхна,
и никого, и нищо да не чувахъ!

6

Деньтъ ме отминава съсъ сълзи на очитѣ,
замисленъ и печаленъ, въ прѣдчувствия и страхъ —
че тъменъ Богъ отново разсипва надъ горитѣ
на тъмни теменуги загадѣчния прахъ.

Деньтъ ще свечерѣе. Надъ мене ще се стѣмни,
че морна нощъ ще спусне разгърнато крило
и мисли безотрадни, мѣчителни и тъмни,
отново ще набръчкатъ набръчкано чело.

И плахо ще погледна на запада въ мъглата,
и горко ще заплача завинаги плѣненъ,
че нѣйдѣ надалеко умрѣла е зората,
а може би съсъ нея най-хубавиятъ день.

Деньтъ ме отминава съсъ сълзи на очитѣ,
замисленъ и печаленъ, въ прѣдчувствия и страхъ —
че тъменъ Богъ отново разсипва надъ горитѣ
на тъмни теменуги загадѣчния прахъ.

7

Досаденъ гнетъ и непритворна жажда
обсажда мойтѣ химни и моления —
и сѣкашъ въ менъ умира и се ражда
плачътъ на много, много поколѣния.

И азъ горя, и гасна, и живѣя,
като затворенъ рицаръ въ неизбежностъ —
и плача смъртно, плача и се смѣя —
и моятъ смѣхъ е пѣленъ съ безнадежностъ.

Издигна ли се — земна скръбъ ме трови,
а моренъ взоръ сълзитѣ не задържа —
и азъ усѣщамъ нѣкакви окови,
които сѣкашъ нѣма да развържа.

8

Когато здрачъ прибули теменугитѣ
и твоятъ день за скърби свечери,
ти затвори душата си за другитѣ
и въ себе си утѣха намѣри!

И въ бездната на тъмнитѣ страдания
разпъвай своята мжка и плачи!
Но въ шумний хоръ на людскитѣ ридания
ти своята нерадостъ прѣмълчи!

ЕСЕНЕНЪ СЪНЪ

1

*Есененъ вѣтъръ полѣхна,
вечеръ се стели навънъ,
нѣйдѣ далеко заглѣхна
ехо отъ вечеренъ звѣнъ.*

*Слънцето бавно умира,
глѣхне потайно града,
призраченъ пастиръ прибира
призрачни, морни стада.*

*Мѣсто, пространство и врѣме —
всичко се въ болка топи...*

— Майко, и менъ ми се дрѣме!

— Майко, и менъ ми се спи!

2

Глуха вечерь притаява дъхъ надъ морнитѣ поля
и люлъѣ тишината на застинапа печаль.
Въ примирение и мжка гинатъ бѣлитѣ цвѣтя...
И на мене ми е тжжно, и на мене ми е жалѣ!

Викъ на болка безприютна въ тишината пролетѣ —
сѣкашъ жерави далечни прѣдъ настѣпила мъгла.
Изъ далечнитѣ полета всѣка билка прѣцѣфтѣ
и заплака нѣкой глухо тамъ задъ моитѣ стѣкла...

И заплака нѣкой глухо тукъ въвъ моитѣ гърди —
сѣкашъ сбраха се самотность и неволя, и печаль.
Въ примирение и мжка гаснатъ моитѣ звѣзди...
И на мене ми е тжжно, и на мене ми е жалѣ!

3

Погасна слънцето на западъ въ море отъ пурпуръ и позлата,
и вѣтъръ есененъ понесе плача на горестно сираче;
нависна облакъ надъ полето, и болна скръбъ приспа цвѣтия...
Азъ искамъ радости и слънце, а колко много ми се плаче!

Мъгла и болка безначална прѣпълни всички небосклони
и азъ — неволникъ безприютенъ — помъкнахъ своето тежко
брѣме...

Притисна моренъ сънь земята и мокра есенъ заромони...
Азъ искамъ буденъ да живѣя, а колко много ми се дрѣме!

4

Надъ безкрайното поле
дъждъ подранилъ завалѣ...
Дъждъ подранилъ завалѣ
надъ безкрайното поле.

Богъ въздъхна уморенъ
и безтрепетно разкри
и безтрепетно разкри
день безбрѣженъ и студень.

День безбрѣженъ и лжчистъ
грѣйна въ съннитѣ гори
и въ нерадостъ озари
всѣки клонъ и всѣки листъ.

Всѣки клонъ и всѣки листъ
свойто щастие проклѣ —
че надъ родното поле
есень багри разпилѣ.

5

Миротворната вечеръ пилѣ свѣтлината на бѣлия день,
че задъ пуститѣ горски усои безнадежно се слънцето скри.
Мойтѣ радости гаснатъ неволно, като птици попаднали въ
плѣнь —
помогнете ми, влюбени братя, приласкайте ме, родни сестри !

Азъ прѣдсѣщамъ мжчителни скърби въ безнадежното свое
сърце,
че сланата на кждрава есень мойтѣ дѣтски градини покри;
и отдавна забравенъ отъ всички, азъ протѣгамъ напразно
ржцѣ —
помогнете ми, влюбени братя, приласкайте ме, родни сестри !

ПРИКАЗНО ЦАРСТВО

I

*... И съкашъ отдавна съмъ билъ
владѣтель на приказно царство —
и нѣкакъвъ врагъ е разбилъ
прѣстола ми съ тъмно коварство.*

*Надгробнитѣ плочи мълчатъ
посипани съ пепель и лава,
но въ тяхнитѣ билки личатъ
останки отъ минала слава.*

*И тия безцвѣтни страни
били сж свѣрталища бойни,
и тия старинни стѣни —
закрила за хиляди войни.*

*Летѣли сж кобни стрѣли
и рицарски копия стари —
и тия безлюдни скали
били сж прибѣжни олтари.*

Била е нечувана брань
и врѣме на страшна свирѣностъ —
и въ нѣкакъвъ день прѣдвѣщанъ
е паднала старата крѣпостъ.

Прѣстолниятъ градъ е сломенъ
и храбрата рать е разбита —
и азъ съмъ попадналъ въвъ плѣнъ
срѣдъ чужда и вражеска свита —

затуй — по незнайна сѣдба—
заложникъ на чуждо васалство —
азъ плача и мѣлкомъ скѣрбя
по старото приказно царство.

2

Златна есенъ златни листи рони,
цвѣтенъ пурпуръ багри всѣки клонъ;
дъхатъ скърби мойтъ небосклони,
рухва бавно моятъ царственъ тронъ.
Прѣзъ мъглата дребенъ дъждъ ромони
и навѣва сѣнни самоти. . ,
Азъ съмъ моренъ, моренъ отъ погроми! —
Бѣдна майко, чувашъ ли ме ти ?

Тъмна вечеръ тъмни сѣнки стели
и залива роднитѣ поля.
Азъ забравихъ устремитѣ смѣли,
азъ отпуснахъ вихрени крила
и загубилъ пжтища и цѣли,
безприютенъ въ свойтъ самоти —
гасна мълкоу въ тъмнитѣ прѣдѣли! —
Бѣдна майко, чувашъ ли ме ти ?

Вихрь свири въ сѣннитѣ тополи
и пилѣ сухитѣ листа ;
стенатъ плахо клонищата голи,
плаче плаха чайка надъ свѣта
и — прибулилъ бездни и юдоли —
Богъ развѣва сѣнни самоти. . .
Нѣкой въ мене пѣе и се моли. . .
Бѣдна майко, чувашъ ли го ти ?

3

Усмихна се пѣстрата есенъ
срѣдъ сълзи и краски и прахъ,
и вихрь тревожно понесенъ
развѣя въздишки и страхъ. . .
Азъ чезна печаленъ и моренъ,

люлѣятъ ме страшни тъми —
задъ моя прозорець отворенъ
студената вечеръ шуми. . .

Студената вечеръ гозори —
и плаче — и странно ридай...
Да склопимъ измжчени взори —
настаналъ е страшния край!
Любете ме нѣжно, другари, —
тѣй рано надъ менъ се стѣмни!
Погаснаха сѣннитѣ стари
на свѣтлитѣ минали дни.

Погасна несѣтно лжчата
надъ моя тѣй трауренъ домъ,
тежи ми въ сърцето печата
на нѣкакъвъ страшенъ разгромъ.
Азъ искамъ спокойно да гина
срѣдъ тия безкрайни бѣди —
притискай ме, майко-родина,
до своитѣ земни гърди!

4

Сънь моренъ обвѣя несѣтно дружинитѣ бойни
и пламна изрѣзанъ надъ урвитѣ мѣсець студень.
Чернѣятъ спокойно въ трѣвата задрѣмали войни,
забравили, сѣкашъ, разгрома на страшния день.

Пониса се вечеръ, и тѣй е спокойно и леко!
И висне небето, и въ звѣздни прѣмѣни сияй —
и гледамъ азъ буденъ, какъ чезнатъ далеко, далеко,
свещенитѣ степи на родния приказенъ край.

И въ близкия споменъ на тжжно-прощалната есенъ
потѣвамъ неволно — отъ горестъ и скърби пиянъ,
и сѣкашъ дочувамъ — въ старинна легенда унесенъ —
хайдушката лѣсенъ на стария роденъ балканъ.

И виждамъ полята, и виждамъ скалитѣ безцвѣтни —
и цвѣтнитѣ ниви — и бистритѣ рѣчни води —
и сѣкашъ дочувамъ прѣзъ ромона думи завѣтни —
завѣтнитѣ думи на моитѣ храбри дѣди.

So will ich liegen und horchen still
Wie eine Schildwach', im Gr be,
Bis einst ich höre Kanonengebrüll,
Und wiehernder Rosse Getrabe.

Heinrich Heine

5

И азъ отново ще заспя, и азъ отново ще погасна,
тъй както гасне морний день, за да изгрѣе чистѣ и ведъръ;
и азъ отново ще заспя, и пакъ отново ще израсна,
стихиенъ, шеметенъ и гордъ, стихиенъ, шеметенъ и щедъръ.

И азъ ще спя, и азъ ще бдя. . .

И ако въ нѣкой свѣтълъ день прѣмине буря прѣзъ града
и чуя тропотъ на коне и металиченъ звънъ на шпаги,
азъ ще напусна мрачный сънь на свойтѣ горести недраги
и въ многобройний легионъ на стройнитѣ сурови войни,
наредъ съсъ мѣднитѣ тръби и страшнитѣ напѣ и бойни
ще вдигна своя боевъ станъ.

И самъ ще бжда ураганъ,
разгромилъ всички скърби ледни,
и, тържествуващъ и пиянъ,
ще пѣя химнитѣ побѣдни
на своята героична бранъ.

И азъ отново ще заспя, и азъ отново ще погасна,
тъй както гасне морний день, за да изгрѣе чистѣ и ведъръ;
и азъ отново ще заспя, и пакъ отново ще израсна,
стихиенъ, шеметенъ и гордъ, стихиенъ, шеметенъ и щедъръ.

ПРОБУДНИ ПЪСНИ

I

*Събуди ме въ прохладнитъ утрини, майко —
въ несъбудени ранни зори:
искамъ слънцето, слънцето свѣтло да видя
и далечнитъ сини гори!*

*И понесълъ тжгата на тъмни пустини,
прѣвъзмогналъ кошмари и сънь,
да послушамъ пробуднитъ цвѣтни градини
и съзвучния сребъренъ звънь.*

*И забравенъ отъ Бога на всички небета —
като лодка по тъмни води —
да погледамъ далечнитъ родни полета
и земята на мойтъ дѣди.*

*Събуди ме въ прохладнитъ утрини, майко —
въ несъбудени ранни зори:
искамъ слънцето, слънцето свѣтло да видя
и далечнитъ родни гори!*

2

Азъ искамъ да съмъ пролѣтъ срѣдъ пролѣтитѣ млади
и ручей бистрошуменъ отъ бисеръ и сълзи —
и кротко да цѣлувамъ крайбрѣжнитѣ ливади,
и мълкомъ да копнѣя по бѣлитѣ брѣзи.

И езеро да бжда — та въ менъ да се оглежда
лазурната безбрѣжностъ на ведри небеса,
и привечеръ върбата надъ мене да навежда,
натегнала отъ скърби, разплетена коса.

Азъ искамъ да съмъ ручей — и мене да жадуватъ,
прѣзъ пролѣтъ и прѣзъ есенъ трѣвитѣ отъ брѣга,
и лодки отъ желанія въ водитѣ ми да плуватъ...
Азъ искамъ да съмъ вѣчностъ срѣдъ вѣчната тѣга!

3

Въ прозорцитѣ ми слънцето звъни
и веселятъ день ме кротко буди.
По стаята се гонятъ свѣтлини,
като крила отъ бѣли пеперуди. —
Отдавна жива пролѣтъ е навънъ
и птица пѣе въ ширнитѣ простори,
и азъ лежа безъ радостъ и безъ сънь,
и нѣма кой вратата да отвори.

Печална майко, мълкомъ приближи
и поведи ме тихичко и леко,
завѣтната си дума ми кажи
и изпрати ме нѣйдѣ надалеко —
азъ страдамъ тукъ и мжка ми тежи —
и въ мжката унивамъ и се губя,
а искамъ бихъ — срѣдъ правде и лъжи —
безумно да прѣзирамъ и да любя.

И може би, въ язвителния хоръ
отъ крѣсъци, затишие и глуми,
азъ ще изпитамъ всѣки срѣщнатъ взоръ
и ще открия непознати друми;
а може би, безумно устремень,
като развързанъ плѣнникъ изъ тъмница,
ще прѣвъзмогна всѣки земень плѣнъ
и ще настигна своята синя птица.

4

Нощъ тъмна несѣтно припада,
замира и глѣхне брѣга
и лѣхне отъ западъ прохлада
и вечерна топла тѣга.

Азъ чезна въ мъглитѣ вечерни
край съннитѣ рѣчни вѣрби
и — рожба на горести черни —
душата ми горко скърби.

Тя страда и кротко лелѣ
миражи на пролѣтень блѣнъ —
че слънцето бавно гаснѣе,
а съ него и бѣлия день.

5

Загадъчни и тъмни отхождатъ часоветѣ
и всѣка нощъ се вие отъ жертвеници димъ —
И винаги двамина — съсъ жертви на ржцѣтъ —
ний страдаме до болка, и въ болка се топимъ.

И винаги двамина — самотностъ и неволя —
по стѣпкитѣ ни никне невѣрие и страхъ;
но азъ отдавна вече забравихъ да се моля,
посипалъ боговетѣ съ проклятия и прахъ.

6

Денѣтъ блѣднѣе бавно и умира —
отпушатъ се натегнали крилѣ;
и пада нощъ — и пада — и замира —
и чезне татѣкъ въ пустото поле...
И пакъ единѣ, поглѣждамъ къмъ небето:
безбрѣжие, и сѣнки, и лжчи... —
и питамъ азъ, а трѣпне ми сърцето,
сърцето трѣпне — вѣчний Богъ мълчи...

На късна нощъ затишието пада,
повѣватъ бавно сѣнни вѣтрове.
И нѣкой духъ потиснатъ въ мене страда,
и нѣкой ме изъ тъмний край зове...
И цѣлий миръ се въ моя духъ прѣлива:
азъ изворъ съмъ — и тъменъ, и дълбокъ —
и питамъ се задъханъ и измжченъ:
Не съмъ ли Богъ, не съмъ ли вѣчний Богъ?

7

Зората напоява безбрѣжията ведри
и бисерна позлата по склоноветѣ рѣси.
Въ прѣдутринна прохлада полето се разведри,
полето се разведри и губери разтѣрси.

Спокойно се люлѣятъ натегналитѣ вѣйки
и пролѣтна мелодия въвъ трепета имъ блика.
А колко свѣтла радостъ по слънчевитѣ грѣйки,
а колко цвѣтно злато и колко перуника!

И, майко, отведи ме наблизо до цвѣтата
и дай ми свѣтло вино отъ чашкитѣ имъ сини:
азъ търся сѣненъ шеметъ въ леглото на полята,
понесълъ черна жажда отъ пѣсѣчни пустини.

8

Градината ми слънце не дочака,
а падна здрачъ надъ суша и вода.
И нѣкой въ менъ мжчително заплака,
и нѣкой въ менъ безумно зариде. . .
А може би, че нѣма да изгрѣятъ
на бѣло утро свѣтлитъ зари —
и въ мене всички жажди ще изтлѣятъ,
и въ мене всѣки цвѣтъ ще изгори.

Но въ задуха на своята безметежность
азъ търся пакъ прохлада и роса —
ахъ, пѣйте ми за свѣтлата безбрѣжность
на ведритъ бездѣлни небеса;
ахъ, пѣйте ми за бѣлитъ чертози
на вѣчната богиня — Красота,
и за дѣха на руменигъ рози,
пожсани изъ мойта самота.

МАДОНА

I

*Задъ пустиннитъ полета и далечнитъ гори,
дѣто мѣсеца не грѣе и зората не зори —*

*Въ тишината на скалитъ, надалеко отъ свѣта —
гине свѣтлата мадона въ безотраднa самота.*

*А разсѣялъ бихъ тъмитъ, прѣвъвозмогалъ бихъ и
страхъ,
и понесълъ бихъ се гордо надъ суетности и прахъ.*

*и заключения замъкъ бихъ посегналъ да руша,
за да любя и лаская тази трепетна душа.*

*Но страхувахъ се, че моя тя ще бжде само день,
а на втория — отъ нея азъ ще бжда уморенъ.*

*А желалъ бихъ да я любя, вѣчно да я любя азъ,
прѣвъвозмогалъ въ любовта си катадневности и мразъ.*

2

Азъ ида блѣденъ, тихъ и моренъ — дѣте на тъмнитѣ пустини,
и търся свѣтлата родина на воленъ отдихъ и сълзи;
азъ търся цвѣтнитѣ килими на твойтѣ губери-градини
и хладна сѣнка подъ листата на твойтѣ кждрави лози.

Азъ ида блѣденъ, тихъ и моренъ и търся шеметъ и забрава,
за да убия — лѣковѣренъ — грѣха на всѣка суета;
азъ ида кротко да почина подъ твойта пролѣтна джбрава,
азъ ида тебе да цѣлуна, о моя горда красота.

И пакъ до тебе колѣничиль — дѣте на дѣлничнитѣ битви —
катъ сжща майка милостива пригрѣдки топли разтвори:
жадувамъ галения шепотъ на твойтѣ вечерни молитви,
жадувамъ грѣйналия трепетъ на твойтѣ румени зари.

3

Помогни ми да прѣплувамъ непрѣплувани морета
и да видя чудесата на невѣдоми страни;
дай ми слънце, за да сгрѣя помразенитѣ полета,
дай ми пролѣтното слънце на безоблачнитѣ дни!

Дай ми пѣсѣчния вихъръ на пустинята безкрайна
и блѣнуванитѣ ласки на блѣнувана душа;
дай ми вѣрата на Бога и великата му тайна,
да не мога обезвѣренъ, да не мога да грѣша.

И до мене приютена, приласкай ме, като майка! —
Търся топлото дихане на откъснати цвѣтя;
търся грѣйналии простори и окрилата на чайка,
за да мога, като нея, надъ морета да летя.

А когато притѣмнѣятъ безпрѣдѣлнитѣ простори
и потърся обездоменъ азъ родина и покровъ,
отвори ми ти вратата на широкитѣ си двори
и налѣй ми отъ виното на великата любовъ.

Помогни ми да прѣплувамъ непрѣплувани морета
и да видя чудесата на невѣдоми страни;
дай ми слънце, за да сгрѣя помразенитѣ полета,
дай ми пролѣтното слънце на безоблачнитѣ дни!

4

Усѣщамъ те, когато нощта молитви шепне,
усѣщамъ те въ тжгата на всѣкоя сълза,
и сутринъ те усѣщамъ, когато листъ потрепне
и глухо се откъсне отъ бѣлата брѣза.

Усѣщамъ те навсѣдъ — велика и безкрайна —
ти пѣешъ и танцувашъ подъ луннитѣ лжчи.
За другитѣ си бездна, за другитѣ си тайна,
а моятъ духъ те знае — и люби, и мълчи...

5

Азъ имамъ нерадостъ и скърби невѣрни,
и черната жажда на пѣсъчна степь;
азъ имамъ отрова отъ горести черни,
и топли молитви и пѣсни вечерни,
които говорятъ за тебъ.

Ти имашъ морета и вихъри бурни,
и звучната радостъ на пролѣтенъ день;
ти имашъ напивка въвъ сребърни урни,
и свѣтли олтари, и утра лазурни,
които говорятъ за менъ.

Азъ имамъ далечни безводни пустини
и черната жажда на пѣсъчна степь;
азъ имамъ студени и мъртви градини,
а снѣжни полета, и пусти долини,
които говорятъ за тебъ.

Ти имашъ дълбоки ласкателни взори
и звучната радостъ на пролѣтень день;
ти имашъ широки и свѣтли простори,
и пролѣтно слънце, и мраморни двори,
които говорятъ за менъ.

6

Протегни ми ти ръцѣ —
азъ съмъ морень отъ проклятия,
мойто влюбено сърце
търси твоитѣ обятия.
Азъ съмъ море: ъ отъ проклятия —
протегни ми ти ръцѣ !

Азъ не искамъ да грѣша
срѣдъ съблазнь и падения
мойта влюбена душа
търси приказни видѣния.
Срѣдъ съблазнь и падения
азъ не искамъ да грѣша !

7

Слѣдъ всѣка скръбъ, слѣдъ всѣко тържество,
слѣдъ всѣки шумъ на дѣлничнитѣ битви,
азъ ида пакъ при тебе съсъ молитви,
че ти си дѣхъ отъ мойто божество.

И винаги по тебе замечтанъ,
усѣщамъ азъ отново, че живѣя —
и странствувамъ, издигамъ се и пѣя —
и моята любовъ е океанъ.

8

Полъхна цвѣтень миризь на вечерь ведролика,
помръкна морно слънце надъ сънни лѣсове,
и вечерникъ засвири въ крайбрѣжната тръстика,
развѣяль цвѣтни билки и златни класове.

Часътъ на късна доба спокойно зацарува,
напада лунно злато надъ суша и вода.
Заспѣлата мадона прѣзъ мене засънува,
заспалата мадона прѣзъ мене зарада. . .

ПОСВЕЩЕНИЯ

1

*И утрото ще дойде, Суламитъ,
със пурпурна усмивка на устата —
и утрото ще лъхне ведрина
въ задръмалия губер на полята.
И въ люлката на пролътния денъ —
подъ погледа на ведритъ простори —
съ молитвата на пжтникъ уморенъ,
сърцето ми за тебъ ще заговори.*

*И въ стънката на вечерния часъ,
когато притъмняятъ планинитъ,
и слънцето, безъ ропотъ и безъ гласъ,
потъне надалеко задъ горитъ —
съ мжчителната жажда на дъте
и съ болката отъ горести пропита,
сърцето ми за тебе, Суламитъ,
сърцето ми за тебе ще попита.*

2

Надъ езерото мѣсецътъ поглежда
и образа му въ езерото бди.
Крайбрѣжна лодка бавно се навежда
и лебедъ плува въ луннитѣ води.

Нощта е пълна съ краски и звѣзди
и нейното величие говори. . .
Склони глава на моитѣ гърди
и нека сънъ очитѣ ти притвори :

ще видишъ ти далечни кржгозори,
кждѣто вѣчна пролѣтъ зеленѣй;
море ще видишъ, слънце и простори
и вѣгъръ, който кораби люлѣй.

И ний ще гаснемъ въ сънния навѣй
на тая нощъ безбрѣжна и велика,
а утрото по насъ ще разпилѣй
нацѣфналъ кринъ и бѣла перуника.

3

Очитѣ ми сж пълни съ топълъ здрачъ,
що вѣе прѣзъ прозореца отворенъ.
И не веднажъ — измѣченъ и измѣренъ
отъ горести, нерадости и плачъ —
азъ търсилъ съмъ те — въ буря и бѣда
подъ грѣйналитѣ лампи на града.

И тамъ, посрѣдъ язвителния хоръ
на карнавала съ призрачнитѣ маски,
приспивалъ съмъ се въ твойтѣ нѣжни ласки
и въ пламъка на тзоя женственъ азоръ,
и любилъ съмъ те жадно-заласканъ,
унесенъ, зачарованъ и пиянъ.

И винаги съ прѣпълнено сърце,
плѣнителна, смирена и покорна,
ти плакала си — влюбена и морна —
въвъ моитѣ ласкаючи рѣцѣ,
и слушала си, като въ дѣтски сънь,
на моя празникъ празничния звѣнь.

И днесъ, когато вѣятъ тъмнини
и блѣденъ снѣгъ по улицитѣ пада,
сърцето ми по тебъ неволно страда,
и твоя свѣтълъ споменъ ми звѣни —
и самъ загледанъ въ бѣлата луна,
азъ шепна, като мъничко дѣте:
— Бжди благословена, о жена!

4

Помня още онзи мигъ свещень:
ти бѣ тѣй възторжена и млада!
Гаснѣше печално-озарень
морний день и вѣеше прохлада.
Ти заспа. Азъ чакахъ заплѣненъ...
Всѣки трепетъ дишаше отрада.
И припаднз звѣздна нощъ надъ менъ. —
Тая нощъ бѣ нощъ на листопада.

Тая нощъ невидимъ Богъ разкри
царството на споменитѣ стари.
Смъртъ цѣлуна китнитѣ гори
и трѣвитѣ смъртенъ скрѣжъ попари.
Ти очи отвори въ полусънь
и видѣ — какво видѣ тогава? —
Тъмни нощи — и черковень звѣнь —
и вѣнцитѣ на умрѣла слава...
— — — — —

Послѣ дълга, дълга тишина...
и сърце сърцето не дочака.

Плачъ прониза сънната страна —
сѣкашъ нѣкой въ менѣ и въ тебѣ изплака.
И потърси всѣки своя пжтъ —
пжтъ невѣренъ на невѣрна мжка.
А надъ насъ възхождаше деньтъ —
първий день отъ нашата разлжка.

5

И мирно отпочиналъ слѣдъ дневната умора —
отшелникъ безприютенъ подъ твоитѣ крила —
азъ искамъ да ти шепна, азъ искамъ да разтворя
безименната книга на земнитѣ тегла.

Ти тихичко ме слушай приведена надъ мене :
азъ всичко ще ти кажа, азъ всичко ще ти дамъ —
тѣй може би ще стихне нестихнало съмнѣние,
тѣй може би азъ нѣма да сѣщамъ, че съмъ самъ.

6

Спомнямъ си първата вечеръ,
спомнямъ си първия день :
азъ бѣхъ вълшебникъ за тебе,
ти бѣше радостъ за менъ.
Спусна се вечеръ неясна,
ширна се тъмно море —
твоята обичъ угасна,
моята радостъ умрѣ.

Нѣйдѣ въ безлунната доба
нѣкой заплака безъ гласъ,
нѣкой неволно прочете
кобна молитва надъ насъ.
Ний раздѣлихме се мълкомъ
пълни съ болезнена жалъ.
Първата пролѣтна вечеръ —
моята първа печаль.

7

Лътна вечерь кротко ще разгърне
кадифени, лебедни крила,
и катъ стара майка ще пригърне
глъхнали градини и поля. —

И тогава — тжжно примирена,
и тогава — нѣжна като блѣнъ,
припомни си, сестро уморена,
припомни си мълкомъ зарадъ менъ!

НЕБЕ

1

*Дълбоко и чисто небе, о моя въздушна безбръжностъ,
обичамъ лазурния ликъ на твойта безоблачна
нѣжностъ !*

*Какъ много и мойта душа прилича на твойтъ лазури,
о мое просторно небе — родина на слънце и бури.*

*На земния грохотъ въ безкрая азъ страдамъ и жадно
се губя,
и въ свойтъ страдания земни азъ тебе сънувамъ
и любя.*

*И нѣвга, когато помръкна отрупанъ съсъ черни
проклятия —
дълбоко и чисто небе, вземи ме у свойтъ обятия !*

2

Разгърни се широко надъ менъ !
Цѣла нощъ те сънувахъ и чакахъ,
чакахъ буденъ и въ тъмно и въ день,
чакахъ буденъ и плакахъ и плакахъ...
Разгърни се широко надъ менъ !

Твоята луда безбръжностъ ме мами —
азъ простирамъ къмъ тебе ржцѣ,
покажи ми съзвучнитѣ гами
на капризното свое лице !
Азъ съмъ жертва на земнитѣ ями,
азъ съмъ плѣнникъ на своето сърце.
Твоята луда безбръжностъ ме мами —
азъ простирамъ къмъ тебе ржцѣ.

Моятъ пжтъ е размирно метеженъ
и незнайна е мойта сждба.
Сѣщамъ земния страхъ неизбѣженъ
и въ мжчителна жажда скърбя.
Потопи ме въ копнежа си нѣженъ,
дѣто нѣма ни скръбъ, ни борба !
Моятъ пжтъ е размирно метеженъ
и незнайна е мойта сждба.

Зачарованъ и нѣжно смиренъ,
потопи ме въ лазурната бездна —
нека бжда навѣки плѣненъ !
Твоята смъртъ е спокойна и звѣздна —
разгърни се привѣтно надъ менъ !

3

Небе безоблачно, широко и лазурно,
небе на страннитѣ капризни изненади —
ту черно като смъртъ, ту свѣтло и безбурно,
срѣдъ рой съзвѣздия и облачни грамади.

О, има свѣтли дни, когато азъ ликувамъ —
и мойта радостъ е въвъ тебе отразена;
о, има сиви дни, когато азъ тжгувамъ —
и мойтъ скърбенъ блѣнь
въвъ тебъ е въплотенъ;
о, има мрачни дни безъ сънь и безъ надежда,
когато всѣки звукъ е пълень съсъ печаль —
тогава мойтъ стихъ изваянь отъ металъ
прѣзъ твоя мраченъ ликъ тревожно се оглежда;
но има часове и кървави, и страшни,
когато вика въ менъ неволята набрана —
тогава вѣе смъртъ по улицитѣ прашни,
и твойта тишина отъ трѣсъци раздрана
изпраща огънь, дъждъ, свѣтковици и градъ —
и тръпнатъ плочитѣ на мокрия площадъ.
И твойтѣ облаци започватъ канонада
надъ грѣшната земя — и тя реве и вика —
и става между васъ тогава страшна свада—
и падатъ мълнии, и свѣти електрика. . .

И ти само тогазъ приличашъ на земята
съсъ нейнитѣ борби на живия безброй.

Обичамъ тоя часъ на кървава разплата,
на смъртнитѣ стрѣли и смѣлия двубой.

4

Азъ съмъ бѣдния синъ на земята,
изнемогналъ отъ скърби и трудъ,
и безропотенъ рабъ на сждбата,
ограденъ съмъ отъ слънце и студъ.

И заморенъ отъ вѣчната грижа
на суетния призраченъ день,
отпочивамъ си въ бѣдната хижа,
безнадеженъ и болно-смирень.

Ала въ своята мисъл потайна
азъ приличамъ на бдителенъ стражъ,
че прѣзъ земната мжка безкрайна
грѣе нѣкакъвъ свѣтъль миражъ:

азъ се нося надъ сънни морета
и надъ звѣзднитѣ сфери летя,
заплѣненъ по незнайна планета,
упоенъ отъ мистични цвѣтя.

И въ лъжата мечтателно-нѣжна —
(сѣкашъ приказка нѣкаква бѣ) —
виждамъ твойта пустиня безбрѣжна,
чародѣйно и гордо небе!

ЛУНА

1

*Всяка вечерь ти изгръваиш надъ горитъ —
и нерадостъ има въ твойта свѣтлина;
ти оплакваиш нѣщо мило прѣзъ ношитъ —
и тжгуваиш, и умираиш прѣзъ деня.*

*Притаена надъ полетата безбрѣжни,
топли скѣрби криятъ твоитъ лжи;
твойтъ ласки сж томителни и нѣжни,
въ тебе гледатъ много влюбени очи.*

*А когато моренъ день око притвори
и настане часъ на твойтъ чудеса,
нѣкой духъ прѣзъ тебѣ пророчески говори
непонятни и разбрани словеса.*

*И тогава, и тогава, безотраденъ,
азъ те гледамъ и съсь тебе се тѣша:
въ твоя погледъ — и мжчителенъ, и хладенъ —
диша бавно вѣковъната душа.*

2

Изгрѣй надъ сѣнитѣ гори
и мойтѣ скърби озари,
луна, луна въздушно-нѣжна !
Помръкна морний лѣтень день,
и азъ те чакамъ уморень
посрѣдъ пустинята безбрѣжна.

Изгрѣй, и съ трепетни очи
разлѣй усмивки и лъчи
по всѣки край на небесата.
И срѣдъ задрѣмалата ширь
открий ми своя чудень миръ,
напризень жрецъ на чудесата !

И азъ неволно ще заспя
посипанъ съ луннитѣ цвѣтя
на твойтѣ свилени вуали :
надъ менъ небето ще сияй
и азъ ще гледамъ чудний край,
по който мойта младость жали.

3

Възлизашъ миротворна и печална
при всѣки тихъ и привечерень часъ —
и твоята въздушностъ огледална
достига безнаказано до насъ.

Земята е свърталище на бѣдни,
и нищи, и прокажени души:
За твойтѣ цѣлувки милосердни
тѣ чакатъ. — Цѣлуни и утѣши !

По твойта тънка стълба отъ коприна
възлизатъ тѣ до модри небеса
и търсятъ тамъ изгубена родина
и нови, непознати чудеса.

И всѣки своята земна скръбъ забравя,
магьосанъ въ твоя сребърень свѣтликъ,
и всѣки своята болка притаява
въ единъ псаломъ тържественъ и великъ.

4.

Азъ пжтувамъ въ пжть пустинень
къмъ сънувана страна—
и съзирамъ градъ старинень —
и луна.

Ето кули катедрални
отъ далечни врѣмена,
ето арки триумфални —
и луна.

Въ бѣли мраморни огради
виждамъ гробна старина
и запалени лампади —
и луна.

И надъ гробницата стара
плаче траурна жена,
а надъ нея день догаря —
и луна.

Сѣкашъ въ тоя гробъ пустинень
азъ почивамъ въ тишина...
Гробъ пустинень въ градъ старинень —
и луна.

ПАНЪ

1

*Азъ владѣя ширината на безбрѣжнитъ простори —
въ мене слънцето изгрѣва и вселенната говори!*

*И когато притѣмнятъ висинитъ ведросини
въ теменужната прохлада на затишие и сѣнь,
азъ прѣхвъркамъ лекокриленъ, надъ полета и градини,
и събирамъ боговетъ съ миротворния си звѣнъ.*

*И понесени далеко надъ самотнитъ поляни,
въемъ вихрени одежди — и надъ сѣннитъ земи
биемъ мѣднитъ езици на загадѣчни камбани
и пируваме и пѣемъ въ напластенитъ тѣми.*

*И забравили тжгата на суетноститъ черни —
въ онзи часъ, когато всичко въ примирение мълчи —
ний танцуваме и пѣемъ изъ просторитъ ввечерни
и плѣнително се грѣемъ въ златолуннитъ лъчи.*

*А когато свѣтло утро издалеко се разведри
и разлѣе на потоци топли, румени зари,
ний откриваме простора на безбрѣжията ведри
и събуждаме живота на задрѣмали гори.*

И невидимо-самотни приласкаваме цветята
и наливаме ги съ бисеръ, руйно вино и роса —
и прѣхвъркаме далеко, надалеко изъ полята —
и се губимъ въ ширината на самитъ небеса.

А понесени високо палимъ слънцето и грѣмъ —
грѣмъ съ топлата отрада на всемирна красота —
и въ лжчистата му мръжа ний пируваме и пѣмъ,
пѣмъ гордо — и всемоушно благославяме свѣта.

Азъ владѣя ширината на безбрѣжнитъ простори —
аъ мене слънцето изгрѣва и вселенната говори!

2

Катъ влюбена щерка зората умира
срѣдъ златния трепетъ на късни лжчи,
и вечерень здрачъ се надъ мене простира.
Но дѣтската радостъ безумно прозира
въ лазурния погледъ на мойтъ очи.

Тъмнѣятъ и тръпнатъ безбрѣжия сини
и гасне простора отъ златни зари.
Но въ пѣстрия губеръ на мойтъ градини
и въ будния трепетъ на мойтъ долини
невидимо утро гори.

И въ топлата ласка на вѣтъра нѣженъ
ушчамъ душата на мира дълбокъ,
и тръпна, катъ пролѣтъ подъ покрива снѣженъ —
и азъ съмъ далечень — и много безбрѣженъ —
и азъ съмъ самотень катъ Богъ!

3

И въ златнитъ полета на кждравата есень,
подъ грѣйналитъ багри на румень златотканъ,
азъ пѣя, прѣвъзможнатъ, прѣдутринната пѣсень
и винаги съмъ влюбень, и всѣкога пиянъ.

И въ снѣжнитъ пустини на ледената зима,
подъ стѣкления погледъ на бѣлия саванъ,
азъ пѣя зачарованъ мелодия любима
и винаги съмъ влюбень, и всѣкога пиянъ.

И въ звучнитъ градини на блудницата пролѣтъ,
срѣдъ пѣстритъ пригрѣдки на губера растланъ,
азъ тръпна подъ крилата на дѣтския си полетъ,
и винаги съмъ влюбень, и всѣкога пиянъ.

И въ пладнешкия задухъ на грѣйналото лѣто,
когато трѣпне плодѣтъ отъ сокове наляня,
азъ мърно благославямъ земята и небето
и винаги съмъ влюбенъ, и всѣкога пиянъ.

4

На много утрини отворихъ азъ вратата,
на много вечери навѣяхъ отъ сънѣтъ
и пихъ на всѣко цвѣте отъ росата,
и пихъ на всѣка чашка отъ дѣхѣтъ.
И въ тоя часъ душата ми е пълна
съсъ цвѣтенъ прахъ отъ всички дързеса:
човѣкъ и Богъ, азъ всичко ще погълна,
че слънце дишатъ мойтъ небеса.

По водна ширъ понесохъ азъ кораби —
и всѣка тваръ усѣти моя зовъ.
И въ тъмний градъ отъ звѣрове и раби
запалихъ слънце — пламѣкъ и любовъ.
И въ тоя часъ небето пакъ ми шепне,
небето пакъ ме грѣе и зове —
и въ ласкитѣ ми всѣка вѣйка трепне,
че пролѣтъ дишатъ мойтъ вѣтрове.

5

Азъ се раждамъ изъ вълнитѣ на подводия дълбоки
лжечаренъ и прозраченъ, като свѣтълъ маргаритъ
и прѣхвъркамъ по безкрайни и невѣдоми посоки —
и подъ свода необятенъ на лазуритѣ високи
дигамъ замъци отъ злато и въздушенъ хризолитъ.

Дигамъ замъци и кули и надъ мираветѣ пѣя —
самъ вселенна и природа — и въ природата съмъ Пань;
ту запаленъ като слънце надъ безбрѣжията грѣя;
ту умирамъ като фениксъ — и възкрѣсвамъ, и живѣя —
самъ горѣнии и слънце и стихиятъ океанъ.

А въ безоблачните сфери, прѣвъвозмогналь боговетѣ,
пия ношната прохлада и прѣдпладнешкия зной —
и запълнямъ като тайна всѣки мигъ отъ вѣковетѣ —
и въ далечните пространства разговарямъ съ вѣтроветѣ
самъ желание и буря, и фъртуна и покой.

А въ широката си пазва крия всички небосклони —
моятъ миръ е необятенъ и загадъчно-дълбокъ.
Мойтѣ пжтища завиватъ по невѣдоми наклони —
и въ безбрѣжните прѣдѣли, кой би смогналь да догони
моя облакъ, буреносенъ и желание на Богъ ?

6

Сърцето ми въ скръбта се не събира:
безбрѣженъ и широкъ е моятъ миръ.
То трепета на всѣки листъ разбира,
то слънце е и свѣтла кржгоширь.
То слънце е — и въ него азъ се грѣя —
самичкъ Богъ срѣдъ своята самота —
и въ пѣсенята си страдамъ и живѣя,
и въ пѣсенята ми влюбенъ е свѣта.

Открай докрай вселенната владѣя
и пѣстроцаѣтенъ вий се моятъ пжтъ;
като небе надъ мироветѣ грѣя,
че въ менъ умира и самата смъртъ;
и като ручей свѣтло-бистротеченъ,
азъ напоявамъ цвѣтните лжки;
и като слънце пламененъ и вѣченъ,
азъ разтопявамъ ледните рѣки.

Кждѣто мина, пжтища чертая,
безоблаченъ и ведъръ като день;
въвъ мене е началото и края
и мжката на всѣки дѣтски блѣнъ;

прѣдъ мене е широко и просторно
и пия азъ отъ слънцето зари;
и азъ горя и пѣя неуморно,
че въ мойта пѣсень слънцето гори.

7

Азъ нося живота на дѣтскитѣ ласки
и звучния спектъръ на чудна джга;
азъ нося играта на свѣтлитѣ краски
и тиха нерадостъ и топла тжга.

Азъ нося лазура на волни простори —
безкрайно далеченъ, безкрайно дълбокъ.
Прѣзъ мене и въ мене небето говори
и пѣе душата на вѣчния Богъ.

И вѣчно залутанъ въ пустини безкрайни,
азъ нося прохлада и топли лжчи,
че въ мене живѣятъ прѣдутрини тайни,
и слънцето грѣе прѣзъ мойтѣ очи.

8

Азъ живѣя въ цвѣтната природа
на широка, необятна хижа
и, безгрѣшенъ като боговетѣ,
крива тамъ сждбата на свѣта.
Моятъ духъ не знае що е болка,
моятъ духъ не знае, що е грижа:
азъ се раждамъ свѣтълъ като пѣсень
въ люлката на всѣка самота.

Имамъ азъ и шумни водопади,
и балкани шеметни и снѣжни;
имамъ житни златокласи ниви
и широки пролѣтни лжки;
имамъ топли макови градини

и полета сочни и безбрѣжни,
по които бавно лжнатушатъ
бистросини езерни рѣки.

Имамъ азъ и люлка отъ зефири
и джбрави цвѣтно-издрелисти.
Въ мене всичко живо се възражда,
въ мене всичко мъртво се руши.
И, безгрѣшенъ като боговетъ,
азъ обичамъ висинитѣ чисти,
азъ обичамъ луннитѣ дѣвойки
и съня на дѣтскитѣ души.

А въ часа на пролѣтната вечеръ,
въ сѣнката на сферитѣ безкрайни,
азъ цѣлувамъ трепетно звѣздитѣ
и лаская златната луна.
И пригърналь шеметно земята,
азъ ѝ шепна вѣчнитѣ си тайни —
тайнитѣ, въ които лжнатуши
изворътъ на всѣка свѣтлина.

Азъ живѣя въ цвѣтната природа
на широка, необятна хижа
и, безгрѣшенъ като боговетъ,
крия тамъ сждбата на свѣта.
Моятъ духъ не знае що е болка,
моятъ духъ не знае що е грижа:
азъ се раждамъ свѣтълъ като пѣсень
въ люлката на всѣка самота.

9

Стихиенъ и метеженъ азъ паля лѣсоветѣ
и въ пламъна имъ буренъ възпламвамъ и гора —
и раждамъ се безумно въ съня на вѣковетѣ —
самичъкъ, късна вечеръ и утринна заря.

И грѣя надъ полята далечни и безбрѣжни —
полята нацѣфтѣли отъ мойта топлина;
и пия аромата на утринитѣ нѣжни —
самичкъ нѣжно утро и бѣла свѣтлина.

И грѣя прѣзъ мъглитѣ на своето съмнѣние,
и себе си изграждамъ, и себе си руша —
и въ свѣтлитѣ чертози на моето рождение
усмихната се ражда свѣтовната душа.

10

Азъ съмъ облакъ лекокриленъ, облакъ блѣденъ и
прозраченъ —
и люля се западенъ отъ вечернитѣ зари;
азъ съмъ облакъ лекокриленъ, застрашителенъ и мраченъ —
и поройно се изливамъ надъ полета и гори.

И гальовно оросявамъ цвѣтнокждритѣ градини —
цвѣтнокждритѣ градини пиятъ моята роса.
Азъ съмъ облакъ бързотеченъ въвъ простори ведросини —
въ менъ сж мощно въплотени животворни чудеса.

Въ менъ сж мощно въплотени черни мълнии и бури
и залутанъ вѣчно търся на безбрѣжния брѣга...
Азъ съмъ облакъ бързотеченъ по растланиитѣ лазури,
азъ съмъ облакъ бързотеченъ — свѣтла радостъ и тъга.

11

Земята ме роди, небето ме отхрани —
свѣтовенъ властелинъ и синъ на боговетѣ.
Владѣтель на гори и бурни урагани —
въвъ моето небе живѣятъ вѣтроветѣ.

Размирно-величавъ и нѣженъ като пролѣтъ —
запали отъ менъ възпламнуватъ слънцата.
Стремителенъ и гордъ е смѣлиятъ ми полетъ
и въ моето сърце плѣнени сж сърцата.

На тоя смъртенъ миръ безъ вѣра и отрада
азъ дѣхнахъ трепета на своята вѣчна жажда.
Подъ моето небе природата е млада,
подъ моето небе природата се ражда.

И винаги единъ — фѣртуна и тревога —
земята любя азъ и слънцето милѣя;
и вѣчно окриленъ и буденъ като Бога —
емята ме роди да паля и да грѣя.

Земята ме роди, небето ме отхрани —
свѣтовенъ властелинъ и синъ на боговетъ.
Владѣтель на гори и бурни урагани —
въвъ моето небе живѣятъ вѣтроветъ.

12

Азъ гордъ съмъ като слънцето и нѣженъ —
и нѣженъ като вечерно небе.
Духътъ ми е стихиенъ и метеженъ,
и азъ съмъ гордъ, просторенъ и безбрѣженъ —
безбрѣженъ като пролѣтно небе.

Азъ гордъ съмъ като слънцето и щедъръ —
и щедъръ като майката земя.
Духътъ ми е безоблаченъ и ведъръ,
и азъ съмъ гордъ и горестенъ, и щедъръ —
и щедъръ като родната земя.

13

Обичамъ тишината на утринитѣ бѣли
и бисерния блѣсъкъ на тѣхната роса ;
обичамъ и нощитѣ — нощитѣ навалѣли —
и приказкитѣ тѣхни за странни чудеса.

Обичамъ всѣка пролѣтъ и рожбитѣ ѝ нѣжни,
обичамъ и тжгата на есенния день,
но любя и размаха на буритѣ метежни
и тихата дѣвойка, потънала въвъ свѣтъ.

И винаги възторженъ, обичамъ азъ земята —
и себе си — и тебе — и Бога — и свѣта —
и моята любовъ е по-чиста отъ луната,
и моята любовъ е по-силна отъ смъртъта.

14

По цвѣтна пжтека се движа — безоблачно-ведъръ и самъ
въ небето катъ слънце живѣя — и всичко лазурно е тамъ.

Но често напускамъ покрова
на синитѣ грѣйни звѣзди
и слизамъ да пия отрова
изъ чернитѣ земни гърди.

И съ кървава рана въ гърдитѣ — понесълъ фъртуна
и бранъ —
минавамъ надъ всички пустини отъ мирового радостъ пиятъ.

И въ свойтѣ размахи безбръжжи
съграждамъ и вѣчно руша,
че слънце и бури метежни
живѣятъ въвъ мойта душа.

ВЕДРИНА

I

*Въ ранни пролътни пръвари
тръпне ведра ширина.
Слънце вятвигътъ прошари. —
Ведрина! Ведрина!*

*Сръбъ развъгянитъ пări
бликна бѣла свѣтлина.
Звънъ прѣдуприенъ удари. —
Ведрина! Ведрина!*

*Чезнатъ гореститъ стари
въ свойта приказна страна,
чезнатъ моитъ кошмари. —
Ведрина! Ведрина!*

*Моятъ празникъ ме завари,
моятъ празникъ се сбждна. —
Да пируваме, другари! —
Ведрина! Ведрина!*

2

Съ дѣтска радостъ ражда се зората.
Свѣтла ширь и ведри небеса.
И налива нѣкой по цвѣтята
бисери, и злато, и роса.

Срѣдъ полето грѣятъ изумруди —
погледа на хиляди очи.
И душата трѣпне и се чуди,
и душата трѣпне и мълчи. . .

3

Посрѣдъ видѣния и пара
пилѣ слънцето зари.
Въ дѣха на леката омара
шумятъ задрѣмали гори.

И пѣятъ стройни трепетлики,
потрепватъ цвѣтни дървесъ,
потрепватъ храсти и трѣстики
покрити съ пролѣтна роса.

И шумъ на будни водопади,
и шумъ на трепетни крилѣ,
и цвѣтоноснитѣ ливади
родилень вѣгъръ разлюлѣ.

И азъ — безъ вѣра и отрада,
и азъ — безъ вѣра и безъ страхъ —
отпихъ въздушната прохлада
отъ ароматъ и цвѣтенъ прахъ.

Посрѣдъ видѣния и пари
потрепватъ бѣлитѣ брѣзи. . .
О, часъ на пролѣтни прѣвари!
О, часъ на радостъ и сълзи!

4

Вълшебна пролѣтъ галено прибули
пространствата на всички небосклони —
и юженъ вѣтрѣръ трепетно зарони
нацѣфналитѣ праскови и дюли.

Цѣлуна бѣло утро небесата.
Земята въ блудни сѣнища потрепна,
и вѣтрѣрътъ въ ритмиченъ стихъ зашепна
на сребърното утро чудесата.

5

Свѣтло утро дѣтски взорѣ отвори,
топло слънце бликна надъ града;
зашумѣха пролѣтни простори,
затрепера въздухъ и вода.

Цвѣтни краски гордо заиграха,
буденъ вѣтрѣръ билки разпилѣ —
сѣкашъ нѣкой нѣкъждѣ размаха
исполински лебедни крилѣ.

Въ пѣстроцвѣтний губерѣ на трѣвитѣ
земень танцѣ подеха божества,
че прогони ведѣръ день тъмитѣ —
ведѣръ день за свѣтли тържества.

Свѣтло утро вѣтвигѣ пригърна,
древенъ Богъ зашепна словеса. . .
Древенъ Богъ безтрепетно разгърна
книгата на всички чудеса.

6

Срѣдъ сочната трѣва на мойтъ двори
люлѣ се излеко нацѣфтѣла слива.
А грѣ ведъръ день въ широкитѣ простори
и топла свѣтлина въ градинитѣ налива.

А грѣ ведъръ день — и ведъръ, и безбрѣженъ —
и всѣки цвѣтъ гори и чезне за прохлада.
А грѣ ведъръ день — день знойно-безметеженъ —
и цвѣтенъ дъждъ отъ сливата обилно пада.

7

По китни дървета и цвѣтни корони
зората разстила прозирна коса.
И капка по капка росата се рони —
и капка по капка,
и капка по капка —
прозрачна и чиста роса.

Земята се буди и слънце съзира —
земята, забулена въ черна тѣга.
И трѣпка по трѣпка несѣтно замира —
и трѣпка по трѣпка,
и трѣпка по трѣпка —
по нейната морна снага.

Небето ликува и гордо поглежда —
то гледа простора безкрайно широкъ.
И дума по дума душата нарежда —
и дума по дума,
и дума по дума —
хвалебни на вѣчния Богъ.

8

Разстила пролѣтъ пѣстри покривала:
трѣви, и макъ, и губеръ отъ зари.
Въ прѣдутренъ сънь природата заспала...
Въ прѣдутринъ сънь копнѣе и гори.

Надъ мене сластно трѣпнатъ висинитѣ.
Полето дѣха ягоди и кринѣ.
Незнаенъ Богъ ридае ми въ гърдитѣ...
Незнаенъ Богъ... че азъ не съмъ саминъ.

9

Ведролико ширна се, небето
надъ градини цвѣтенъ сънь заспали,
и пропѣ събудено полето
въ трепета на мѣднитѣ кавали.

Свѣтълъ Богъ невидимо изгражда
цвѣтни кули въ сочната ливада.
Неродено, слънцето се ражда
въ люлката на румена прохлада.

10

Нощта отхожда бавно и трепери,
разтваря слънце румена джга —
о свѣтълъ часъ на необятни вѣри!
о ведъръ день безъ болка и тжга!

Свободенъ духъ свободенъ химнъ запѣя
изъ безднитѣ на своята самота...
Да славимъ гордий викъ на Прометей,
и празничното слънце надъ свѣта!

11

Слѣдъ буренъ дѣждъ усмихнати простори —
сияние отъ четири страни;
небето се разгърна и разтвори,
небето ме съ цѣлѹвка разсъни.
И гледамъ азъ далечинитѣ сини,
и гледамъ азъ — безбрѣжна свѣтлина . .
О щастие срѣдъ моитѣ пустини !
О пѣние срѣдъ мойта тишина !

И пѣй душѣ, отъ горести пропита,
запѣй душа подъ свода разведренъ,
и възродена, дѣхай до насита
прохладата на румения день!
И въ люлката на пролѣтъ пѣстроцвѣтна
изпий до дѣно чашата сега —
че радостѣта за насъ е мимолетна,
а вѣчна е свѣтовната тѣга.

СЕБЕПОКЛОННИКЪ

1

*Азъ обичимъ своя стихъ,
лжечаренъ и прозраченъ—
ту ласкателенъ и тихъ,
ту язвителенъ и мраченъ.*

*Азъ обичамъ свойтъ рими и куплети и строения,
свойтъ рицарски полети и разгулни настроения.*

*Моятъ стихъ е като камъкъ —
гордъ и хладенъ и суровъ,
ту опасенъ като пламъкъ
и пръпъленъ съсъ любовъ.*

*Въ него има много младостъ, слънце, музика и ласки,
много горести и радостъ, много трепети и краски.*

*Царь на стънкитъ незрими,
пъленъ съ бури и затишия,
азъ обичамъ свойтъ рими
и разгулни игростишя.*

2

Безоблачно утро гората пригърна —
гората зашушна въ пророчески блѣнь...
И трепетно слънце неволно разгърна
лазурната дреха на пролѣтенъ день.

Зашушнаха вѣйки и блатна трѣстика,
потрепнаха сочни прохладни лжки,
и нѣйдѣ далеко тревожно заблика
тревожния ромонъ на будни рѣки.

И азъ се събуждамъ и чезна понесенъ —
подобенъ на слънце изъ тъмни зори,
и азъ се събуждамъ — и моята пѣсенъ
подхванаха бури и будни гори.

Безоблачно утро гората запали —
гората зашушна въ пророчески блѣнь:
че азъ съмъ пустинникъ съсъ нови скрижали,
че азъ съмъ пророка на южния день.

3

Въ нерадостния устремъ на живота
и въ дѣлничния грохотъ на свѣта,
изкупилъ самъ и кръста и Голгота,
азъ дойдохъ изъ сърцето на нощта —
и въ моя духъ небето притаява
безоблачната своя чистота —
че азъ съмъ жрецъ обреченъ да дарява
съкровища и билки, и цвѣта.

И много дни прѣминаха въ тревога,
и много тъмни нощи — безъ луна,
но азъ открихъ и слънцето, и Бога,
и казахъ самъ: — да бже свѣтлина!

И не единъ прѣдъ моя ликъ прѣмина
съ извителния взоръ на сатана —
че азъ съмъ духъ запаленъ изъ пустиня
и каменъ градъ издигнатъ въ планина.

4

Отъ изтокъ ида азъ — гадателъ и пророкъ —
безгриженъ, величавъ и свѣтъ като Богъ.
Сърцето ми гори прѣзъ день и тъмнина:
— не съмъ ли божество, не съмъ ли сатана?

На всички вѣтрове стихията събрахъ
и моята душа не знае що е страхъ:
азъ паля градове и вѣя ведрина:
— не съмъ ли божество, не съмъ ли сатана?

Въ безоблачната ширъ на мировия храмъ
азъ Бога поругахъ и тайната му знамъ —
и тайната ми грѣй надъ всички врѣмена:
— не съмъ ли божество, не съмъ ли сатана?

Отъ изтокъ ида азъ съсъ буритѣ на день,
и слънцето гори запалено отъ менъ —
и слънцето гори съ безумна свѣтлина:
— не съмъ ли божество, не съмъ ли сатана?

5

Азъ нося сърцето на плаха и нѣжна дѣвица
и страшния присмѣхъ на демонъ коварно-жестокъ.
Въ душата ми крѣе копнежа по синята птица
и свѣтлата вѣра на черния земенъ пророкъ.

Притискатъ ме мълкомъ стѣнитѣ на хладна тъмница
и странно се смѣе надъ кулата лунния рогъ;
но моята пѣсенъ е бѣла весталка и жрица
и въ моята кръвъ се кикоти разблудниятъ Богъ.

Ще бжда обвързанъ въ желѣзни и хладни вериги,
ще бжда подхвърленъ въ тъмитѣ на мраченъ затворъ,
но пакъ ще ми пѣятъ разбудени, волни авлиги.

И азъ ще ликувамъ въ мечтателна радостъ унесенъ —
въ прѣстѣпната дреха на слава и вѣченъ позоръ,
но пакъ ще се чуе изъ безднитѣ моята пѣсень.

6

Непристѣпни сж моитѣ замъци,
непристѣпна е мойта душа.
Азъ се раждамъ срѣдъ бури и пламъци,
азъ не грѣша.

Като слънце живѣя въ лазуритѣ
на покроба безоблачно-синѣ.
Азъ съмъ бодъръ владѣтель на буритѣ,
азъ съмъ единъ.

Въ моя устремъ се кжсатъ прѣдѣлитѣ,
моятъ храмъ е безбрѣжно-широкъ.
Азъ съмъ свѣтълъ вѣстителъ на смѣлитѣ,
азъ съмъ пророкъ.

7

Въ сърцето си азъ крия черни рани,
запалени отъ дѣлничния шумъ;
въ душата си азъ крия урагани —
размирие вѣщае моятъ друмъ.
И въ трепета на всѣка моя пѣсень
играе лжчъ отъ румения день.
Азъ рицаръ съмъ надъ рицари понесенъ,
азъ плѣнникъ съмъ отъ слънцето плѣненъ!

Самичькъ рабъ на сѣнкитѣ вечерни —
 азъ озарявамъ болнитѣ гори,
 самичькъ синь на гореститѣ черни —
 азъ обѣщавамъ пролѣтни зари.
 И въ трепета на всѣка моя рана
 играе лжчъ отъ свѣтли чудеса.
 Азъ ударъ съмъ на пролѣтна камбана,
 азъ облакъ съмъ отъ бури и роса!

8

Азъ съмъ вѣчната лъжа свѣтовна —
 никой мойтъ патица не знай...

Азъ съмъ безъ начало и безъ край.
 Димчо Дебеляновъ

Азъ съмъ свѣтъль часъ и утринна прохлада,
 азъ съмъ вечеръ и погаснала заря.
 Моятъ духъ ликува, пѣй и страда,
 моятъ духъ — че азъ живѣя и горя.

Азъ отричамъ слънцето и Бога, и небето —
 и приемамъ ги въ единъ и сжищи часъ.
 Азъ съмъ пълень съ тишина и буря въвъ сърцето,
 азъ съмъ тлѣние и страсть.

И невинень като пролѣтъ бързотечна,
 прѣминавамъ въ лѣто, есенъ и — тѣжа...
 Азъ съмъ истината, истината вѣковѣчна,
 азъ съмъ чудната лъжа!

9

Напрѣдъ и все напрѣдъ, безъ страхъ и колебания,
 прѣзъ бури и мъгла, по слънце и по мразъ —
 безстрашенъ патриархъ на своитѣ желания,
 и винаги герой на всѣка своя власть.

И винаги герой, и рабъ на всѣка страсть,
поклонникъ и пророкъ на вѣчнитѣ гадания,
за всѣки божекъ — домъ, за всѣка птица — храсть,
че азъ съмъ роденъ братъ на земнитѣ страдания.

И странникъ за свѣта — отъ всички поруганъ,
и странникъ за свѣта — безбожно приковацъ,
отъ своята скана азъ гордо ще запѣя —

че мойта скръбъ е жаръ и мойта радостъ — пламъ,
че азъ съмъ всемогущъ, макаръ и вѣчно самъ,
и въ моя духъ гори духътъ на Прометей.

10

Свещена пролѣтъ погледа ми мрѣжи,
фъртуна дрѣме въ моитѣ гърди;
прѣзъ мене лъхнатъ утринитѣ свѣжи,
прѣзъ мене грѣятъ къснитѣ звѣзди.
И въ люлката на сферитѣ безбрѣжни
азъ тайната на всѣки трепетъ чухъ —
че въ устрема на пѣтища метежни
великий Панъ лелѣе моя духъ.

И зная азъ, че нѣма миръ за мене,
но и не търся миръ посрѣдъ свѣта.
И въ тъмний пѣтъ на вѣра и съмнѣние
азъ рабъ съмъ на незнайна красота.
Въ сърцето ми прѣдвѣчно слънце грѣе,
азъ ключа съмъ на всички чудеса:
честитъ е, който може да живѣе
подъ моитѣ безбрѣжни небеса!

Сирась Ситиникъ

Радзирски замъкъ

РИЦАРСКИ ЗАМЪКЪ

1

*Азъ виждамъ свойта рицарска ограда
надъ непристъпни бездни и скали. —
И всъка нощъ, когато здрачъ припада —
надъ мене само звъзденъ дъждъ вали.*

*И азъ съмъ хладенъ, хладенъ като камъкъ,
загубилъ слухъ за съски земенъ стонъ,
и пазя зорко своя древенъ замъкъ
и своя царственъ и граниченъ тронъ.*

*Кога свѣтътъ заплаче — азъ се смѣя,
кога свѣтътъ ликува — азъ скърбя,
помръкне ли вселенната — азъ грѣя,
монархъ и стражъ на своята сѣдба.*

*И само нѣвга чувамъ грѣмъ и трѣсъкъ:
изпращатъ огънь злитъ богове.
Но жалкъ ми е всѣки тъхенъ крѣсъкъ,
и азъ имъ връщамъ димъ и смѣхове.*

*Тукъ земенъ вѣтръ моя тронъ не брули,
до менъ не стигатъ даже и орли:
Азъ дигамъ свойтъ замѣци и кули
надъ непристъпни бездни и скали.*

2

Все тоя загадъчен остров и тия гранитни скали,
и моята царствена кула прилична на дрезен чертогъ.
Огражда ме водна стихия, и сѣверен дъждъ ме вали,
а какъ съмъ безгриженъ и бодър и какъ съмъ безумно
жестокъ !

Тукъ кораби пжтни минаватъ, и свири спасителенъ рогъ...
И лодки — и тежки кертвани отъ гжсти надводни мъгли...
А слизатъ край мене принцеси и пажове въ браченъ
оброкъ —
и гаснатъ ранени и мори отъ моитъ златни стрѣли.

И всѣки мечтателъ безуменъ, попадналъ неволно при менъ,
остава завинаги жертва на моя загадъченъ плѣнъ,
заплетенъ въ неземни наслади и ласки, и звѣздна любовъ.

Морето размирно се плиска и тегнатъ надъ него бѣди,
и носятъ се кораби волни въ разгулнитъ черни води —
и всички запиратъ край мене — и нѣма спасителенъ зовъ !

3

Тукъ буря не бучи, и вѣтрове не вѣятъ,
и не долита шумъ, мълва и горъкъ стонъ ;
безтрепетни, пространства синѣятъ,
застинали въ единъ прозраченъ тонъ.

И азъ стоя въ безоблачната сфера
на тоя старъ, гранитенъ бастионъ ;
но тукъ не крѣпне мойта свѣтла вѣра,
и не вѣщае радостъ моя тронъ. —

Че въ тоя миръ отъ тишина и нѣжностъ,
безвѣтрие и ведре безметежностъ,
не чува се тржба на бранъ и бой.

И въ тайна скръбъ сърцето тайно стене,
че не животъ, а гибель е за мене
прохладата на бѣлия покой.

4

И аз съмъ зачарованъ да страдамъ и да чезна
въ загадъчния замъкъ на странна самота.
Суетни ми изглеждатъ земята и свѣта
и черепния погледъ на зиналата бездна.

Душата ми се губи въ хармония съзвѣздна —
далеко отъ сълзитѣ на всѣка суета.
Обичамъ да се смѣя въ очитѣ на смъртъта,
защото нося воля сурова и желѣзна.

И въ онзи часъ уреченъ за земнитѣ души,
когато мрачна гибелъ спокойно разруши
на моя духъ размиренъ завѣтнитѣ скрижали —

ще бжда пѣс.ъръ пламъкъ отъ паднала звѣзда,
и самъ ще се разсипа надъ суша и вода —
и грѣшната земя отъ менъ ще се запали!

5

Животъ създадохъ азъ отъ прахъ, вода и калъ
и дѣхнахъ му душа и трепетъ безграниченъ,
но самъ останахъ глухъ, студень и безразличень,
бездушень като ледъ и хладень като металъ.

И моятъ стихъ звѣни и свѣти като кристалъ —
безъ болка, безъ любовъ, безъ горести и вопли —
и като лунень лжчъ той грѣе, но не топли,
че сѣкашъ нѣма въ менъ ни радостъ, ни печаль.

И ето ме сега напразно оградень
съ бездушнитѣ стѣни на моя царственъ замъкъ,
където вѣе смъртъ и сѣверникъ студень.

И всѣки мой възторгъ умира заледень,
че азъ съмъ отредень да крия своя пламъкъ
и съ равнодушие да срѣщамъ всѣки день.

6

Възлизамъ по гранитни стъпала

и мраморната кула ме издига.
До моя слухъ суетенъ шумъ не стига,
ни смъртенъ зънъ на кървава стрѣла.
Азъ виждамъ само слънце и скала
и чувамъ химнъ на будна чучулига.
Разкъсана е земната верига
и азъ съмъ съсъ развързани крила.

Възлизамъ по гранитни стъпала. ...

7

Издигнахъ въ най-високитъ лазури
недосегаемъ замъкъ отъ металъ —
и тамъ приспахъ сърдечнитъ си бури
и своята пророческа печаль.

И въ неговитъ бронзови обятия
заключихъ своята скръбъ и своя блѣнъ,
и заживѣхъ високо надъ земята —
отъ хората и Бога отчужденъ.

Но мойта скрита буря не угасна,
и мойта скръбъ по-живо зариди —
че замъкътъ е гробница безгласна,
безъ въздухъ, безъ миражи и вода.

А какъ горя да слѣзна въ долините,
иждѣто спятъ села и градове —
да разруша на всѣки домъ стѣнитъ
и да запаля живи огньове.

И да живѣя живота тревога
на слѣпия пророчески безброй —
да любя и проклинамъ съ него Бога
въ падения, побѣди и двубой.

О късенъ часъ на мойто късно лѣто,
о часъ на моя бунтъ неизживѣнь!
Азъ самъ запалихъ замъка — и ето! —
събарятъ се стѣнитѣ върху менъ!..

— — — — —

Но въ пепельта имъ като жива рана
сърцето ми трепери и зове...
И мойта скръбъ отъ вѣкове набрана
излива се въвъ грѣмъ и вѣтрове.

8

Азъ много високо възлѣзнахъ и мъдрости много познахъ —
подъ мене земята остана погребана въ бури и прахъ.
И нейния грохотъ суетенъ, и нейния трепетенъ стонъ
долита катъ музика странна до моя надоблаченъ тронъ.

И слушамъ, азъ слушамъ унесенъ вълната на хиляденъ хоръ
земята ридаетъ и вика подъ голя бездушненъ просторъ...
И скрита сълза се отрони неволно отъ морни очи,
че въ земната музика черна и моята горестъ звучи.

По-важни грѣшки

	напечатано	да се чете
Стр. 31., стихъ 2. отдолу	а	и
„ 43., „ 16. отгорѣ	твойтѣ	твойтѣ
„ 56., „ 6. отдолу	растланитѣ	разстланитѣ
„ 57., „ 12. отгорѣ	емята	земята
„ 58., „ 5. отгорѣ	й	й
„ 63., „ 3. отгорѣ	прѣдутренѣ	прѣдутринѣ
„ 67., „ 2. отгорѣ	язвителиня	язвителниѣ
„ 70., „ 12. отдолу	базбрѣжни	безбрѣжни
„ 72., „ 3. отгорѣ	пропада	припада
„ 72., „ 8. отдолу	салѣ понѣвга	само нѣвга

СЪДЪРЖАНИЕ

ОТДѢЛИ	СТИХОТЪ.	СТР.
Заклучена душа	8	9—12
Есененъ сънь	5	13—15
Приказно царство	5	17—21
Пробудни пѣсни	8	23—27
Мадона	8	29—33
Посвещения	7	35—39
Небе	4	41—44
Луна	4	45—47
Панъ	14	49—53
Ведрина	11	59—64
Себепоклонникъ	10	65—70
Рицарски замѣкъ	8	73—77

РИЦАРСКИ ЗАМЪКЪ, СТИХОТВО-
РЕНИЯ ОТЪ ХРИСТО ЯСЕНОВЪ.
КОРИЦАТА, И ВЪТРЪШНАТА РИ-
СУНКА—ОТЪ СИРАКЪ-СКИТНИКЪ.
ИЗДАТЕЛЪТЪ Т. Ф. ЧИПЕВЪ ОТ-
ПЕЧАТА СБОРНИКА ВЪ ПЕЧАТ-
НИЦА „ЕЛИТЪ“ ПРЕЗЪ МЪС. ФЕ-
ВРУАРИ ХИЛЯДО ДЕВЕТСТОТИНЪ
ДВАДЕСЕТЪ И ПЪРВА ГОДИНА —
ВЪ ХИЛЯДО И ЧЕТИРЕДЕСЕТЪ ЕК-
ЗЕПЛЯРА, ОТЪ КОИТО: ОСЕМСТО-
ТИНЪ ОБИКНОВЕНИ, ДВЪСТА НА
ХУБАВА ХАРТИЯ И ЧЕТИРЕДЕСЕТЪ
ЛУКСОЗНИ, ПОДП. ОТЪ АВТОРА.